

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admīnistratie.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Baraca trosnește.

(*) Baraca guvernului trosnește rău. Criza este atât de pronunțată, încât însuși »Budapesti Hirlap«, organul de căpetenie al guvernului coaliționist, și-a început primul articol de Duminecă după cum urmează: »Situția politică e rea și în scurtă vreme poate deveni și mai rea. A spera și a lua în socoteală o situație mai bună se poate, ba chiar trebuie, dar a înfrumșea lucrurile și a ascunde adevărul, nu-i permis«...

Cu toate acestea, chiar susamintitul ziar ascunde adevărul în ce privește cauzele crizei. Vorbește adecă și pune totul în contul a două direcții diametral opuse: a curentului absolutist dela Curte și a propagandei anarhiste din jos!... La mijloc este coaliția cea fără prihană, care singură înțelege bine interesele țării, care singură reprezintă adevărata suveranitate a poporului și a înscris pe steagul său progresul statului și mărirea națională... Ce folos însă: în sus nu este îndestul de bine spriginită, iar în jos e acuzată, i-se răstălmăcesc și bănuiesc intențiile. În felul acesta nu e mirare că întreaga activitate a ministrilor actuali rămâne fără rezultat și la nici un caz nu satisface dorințele țării.

Așa se plânge organul lui Apponyi.

Lupta de soboli, împotriva guvernului, o duc cei din jurul tronului și foștii liberali, cari intrighează mereu și nu dau răgaz guvernului...

Ce neadevăr sfruntat. Dar oare M. Sa la oprit pe Andrassy să vină în parlament cu proiectul de lege privitor la *sufragiul universal*? Și a fost vorba, când li-s'a dat guvernarea țării, ca partidul kossuthist să

aibă drept a stăruî pentru chestii economice cum e independența vamală și de bancă? Și s'a înțeles ca garanțiile constituționale să fie privilegiile cari să mai mărească încă în comitate puterea oligarhilor?

De sigur că nu?

Și totuș, organul coaliției scrie că lupta împotriva guvernului de a-l sili să se țină de cele ce a făgăduit, este »o mizerabilă tradare de patrie«. Moral este ca niște răsuflați de magnați să stea la putere în dauna țării și spre batjocura democrației.

Dar, în durerea de care e cuprins, organului ministerial îi scapă și o prețioasă mărturisire. Scrie: »Lupta pentru valoare în politică nu se petrece nicăiri cu mânuși. Nici grosul partidului d'acum, partidul 48-ist, n'are să mulțumească cuceririle din urmă cumpătului său, ci faptului, că a aprins să ardă cu flacără visurile și dorințele ungurului, n'a luat însă în considerație puterea sa«...

Putere, zicem noi, care dacă ar fi în raport cu »visurile și dorințele ungurului« așa cum le-a aprins coaliția, ar ținti pe d'oparte la reducerea oricărei influențe dela Viena, de pe altă parte la desființarea naționalităților.

Faptul, că o să cadă dela putere chiar guvernul care se sprijinește pe kossuthiști, va fi o netăgăduită dovadă despre adevărul mărturisit mai sus și de »Budapesti Hirlap«: visurile și dorințele ungurești nu stau în raport direct cu puterea unguirilor. Dacă bărbații lor de stat sunt cuminte, vor învăța chiar din pățania asta și învățătura vor răspândi-o și în popor, ca astfel și în viitor să nu mai trimită în parlament niște desmățați politici, »cu cari nu se poate gu-

vernă« (cum a zis Wekerle la ultima consfătuire a coaliției), ci să stăruie pentru sufragiul universal, ca astfel dieta să fie oglinda fidelă a țării, a tuturor popoarelor din țară.

Numai așa se va putea restabili raportul ce trebuie să existe între *voința și puterea țării*.

Fruntașii coaliției se sprijinesc — după cum arată numitul organ — pe axioma că Europa are nevoie de nația ungurească. »Popoarele culte încep să înțeleagă situația noastră. Chestia maghiară este deja factor internațional. În toată Europa se simte că nu se poate pune altă nație în locul celei maghiare. Pe pământul acesta numai unguirul poate fi domn. Soartea nației maghiare s'a legat de sistemul de putere a națiunilor europene«.

Se poate. Numai că sistemul de putere european nu pretinde ca politica de stat să se facă împotriva unei jumătăți din populația țării, cum vor oligarhii nostri. Și chiar contele Andrassy a scris în cartea sa privitoare la constituția și rostul unguirilor, că ei numai atâta vreme sunt o necesitate europeană, câtă vreme servesc ca mijlocitori între apusul cult și orientul care are încă nevoie de a fi cultivat.

Oare cecece fac azi cei dela cârmă este mijlocire spre orient a cuceririlor din apus? Dar înspre răsărit toate statele au întocmiri constituționale mai liberale decât în Ungaria... Sistemul de alegere, dreptul de întrunire și libertatea presei din Ungaria este anahronism pe lângă întocmirile de acest fel din statele tinere, răsăritene, ca România și Bulgaria!

Ceeace Coroana, desigur, a văzut de

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

In vilegiatură.

Dela Arad spre Agram. — Prin Croația și Carintia. Veldes.

Șirele de mai la vale n'au fost destinate publicului, ci adresate unei persoane aproape de redacția noastră, care ni le-a pus la dispoziție pentru interesul ce prezintă și frumșetea cum sunt scrise.

Dupăce descrie trecerea prin Seghedin, urmează:

I.

Plecați de acolo ne-am continuat drumul încă vreo 3 ceasuri unde iară am schimbat trenul, — apoi am mers direct până pe la 9 ceasuri când șeful trenului ne-a spus că trebuie să coborâm iar, ca să trecem Dunărea cu luntrea, căci podul era deranjat. Era de tot înopțat, scot capul pe fereastră și în tăcerea de afară un concert de brotăcei ne face să simțim apropierea apei, totuși nu o vedeam. Dați jos din tren, am apucat pe o potecuță pe marginea liniei și am mers așa cale de câteva minute, amândoi tăcuți în liniștea deplină a nopții, pe când un zefir ușor ne aducea miros tămăiat de salcâmi înfloriți. — Am coborât într'o luntre alături de câțiva lucrători sârbi și români ce mergeau la Zagreb (Agram) să caute de lucru. Erau din comitatul Aradului și pe când ei schimbau câteva vorbe cu S., nă-

căjiți că trebuie să colinde așa departe a-și găsi rost de trai, pe mine mă învăluise o duioșie, un fel de dor de departe și ași fi mers așa pe apă, în tainica pace a nopții cu stelețe scânteietoare, în lumina surie a lunii ce tăia în dungă o cale fără de margini pe luciul apei, ași fi mers o vieceță întreagă, așa lin și în pace ca în vis ușor...

O smucitură a luntrei m'a făcut să strâng mai tare brațul drag al soțului meu, — coteam prin stuț și peste puțin am coborât din luntre lângă linie unde am și urcat de îndată în tren.

În timpul nopții am mai schimbat de două-ori trenul, la prima stație am luat pe fugă masa unde am găsit un chelner ce fusese prin Galați și vorbea românește.

Dimineața pela 8 am scoborât în Zagreb (Agram.) Am stat două ceasuri acolo. Am străbătut orașul, situat cam în felul Brașovului dar mai mare, bine înțeles, mai bogat. Străzi largi în cea mai mare parte, magazine mari, bine asortate unele, case în stil modern câteva, celelalte vechi, în piatră, dar toate îngrijite, bine întreținute. Universitatea, o impozantă clădire tot în piatră, ascunsă de o îmbelșugată plantație de arbori bătrâni, moruză și uricioasă însă, ca un savant pilit în vrafuri de cărți. Peste drum de Universitate într'o piață larg deschisă teatrul, se ridică vesel, radios și impunător, par'că deschizându-și majestos porțile spre însuflețită lumină. Mi-a plăcut mult teatrul acela care face fală unui Agram ce nu poate fi decât sfertul Bucureștiului și cu toate acestea teatrul național din capitala României pus alături, ar părea o biată slugă smerită.

Dela Agram am plecat direct la Laibach unde,

am sosit la 11 $\frac{1}{2}$ d. a. Cum am luat dejunul am pornit-o încet pe străduța lungă și îngustă ce pleacă din gară în centrul orașului. În câteva minute ajungi, dupăce mai cotești două-trei ulicioare așa de înguste par'că ar fi făcute numai pentru pictor de om. În față se ridică, dreaptă, ca un zid de apărare, o colină verde cu un vârf de stâncă ce poartă falnic un castel vechiu. Peste drum o catedrelă albă și lucie tot atât de măiestoasă.

Pe piața centrală tăiată în două de râul Gradasca în dreapta e o prea frumoasă statuie de bronz a scriitorului slavon Franjo Presern. Am trecut râul pe un pod de piatră de-o arhitectură foarte îngrijită și am dat într'o stradă lungă, largă, unde se înșiră de o parte și de alta magazine de tot soiul, unul mai frumos ca altul, lucsoase chiar, parte din ele. Cotind apoi prin niște ulicioare unde casele înalte și curate, toate cu ferestrele pline de flori, par'că se ating una cu alta. Am trecut prin parc, lăsând în stânga teatrul aproape tot atât de frumos ca cel din Agram, dar par'că mai drăguț în interiorul acela așa de curat. Căci ce oraș liniștit și curat e Laibachul! Acolo și oamenii și urșurile și până și râul Gradasca își văd de drum așa, pe nesimțite, ușor și liniștit, liniștit ca și când ar păzi să nu trezească pe cineva din somn.

Mult mi-a plăcut. În margini, orașul se destinde mult și resfirat spre câmpul înșins cu lanuri pline și îmbelșugate.

La 4 după amezai eram din nou în tren. Începusem a merge tot în pantă, și în domolirea mersului trenului priveam cu deamănuntul pădurile ce începeau a se ridica aci mai sus, aci mai

mult. Iată de ce i-s'a impus coaliției să realizeze sufragiul universal. Iată de ce nu e decât firesc și îmbucurător, ca reacționarii cari se pun în calea curentului generos din apus și vor să se îngrădească într'o domnie mediavală, — să cadă dela putere.

Trosnească deci baraca și dărâme-se. Pună-se cât mai iute capăt încercărilor de a governa în numele unei clase și inaugureze-se odată și în patria noastră adevărata domnie a poporului!

Patriarhul din Carloviț. Se telegrafiază din Ujvidék: Sinodul episcopilor sârbi s'a ocupat alaltăieri cu chestia Brancovici. Sinodul nu s'a lăsat înduplecat a se pronunța asupra nevinovăției patriarhului, ci numai atât a declarat, că n'a fost competent congresul să condamne pe patriarhul.

Gabriel Zmejanovici, episcopul din Vârșeș, pentru a demonstra că nu va concura nici la demnitatea de administrator și nici la cea de patriarh, a cerut un concediu de doi ani, pe care l-a și primit.

Să ne înțelegem, știm, că nu putem cu ziaristii dela Cluj, pentru că ei stau în serviciul unei idei și tendințe pe care noi o combatem fără ezitare. Sunt, cu toate acestea, cazuri când ne simțim îndemnați a înregistra scrisorile lor. Astfel e articolul de fond apărut în »Elöre« dela 2 lun. și subscris de dr. Kenéz Sándor. Reproducând din articolul nostru asupra purtării lui Csukay cu prilejul alegerii dela Șimand, numitul publicist ne ia în nume de rău că pentru o faptă a unui fibirău, certăm pe toți ungurii... Acelaș autor scrie însă îndată:

»Dar cum ar trebui să răspundem noi, cari vedem cum mii și mii de familii domnești maghiare se ruinează și fii voinicii ai matroanelor mândre cunoscute chiar și de noi se rup după niște drențe de slujbe, iar fetele pun, ca ultima marfă, în vânzare trupul lor rămas sănătos și frumos, din grația virtuților strămoșilor...«

Constată apoi că ungurii își vând proprietățile cari ajung astfel pe mâna românilor, slovacilor,

sașilor și mai ales a ovreilor isteți excluși din slujbe, — și urmează:

»M'a mâhnit ce a scris valahul acela, dar nu găsesc răspuns. De ce? Să mă fi părăsit oare mintea mea unguerescă și talentul exersat de a înjura? Cred că nu asta e cauza, ci adevărul trist, că valahul acela poate să aibă dreptate.«

D'aci încolo într'un viu colorit arată cum proprietarii maghiari, de tembeli și viciați ce sunt, își risipesc averile părintești și cum peste tot, societatea mijlocie maghiară e refractară la orice ideie înaltă...

Și să nu ne supărăm când pe falșii acestei societăți stăpânirea ni-i trimite »reprezentanți« ai statului în satele noastre, cari se ruinează văzând cu ochii sub oblăduirea administrației compuse din astfel de oameni?!...

O broșură de senzație — confiscată. În Viena s'a confiscat broșura intitulată »Wien« scrisă de Hermann Bahr. În această broșură între altele, autorul scrie:

»Domnitorii din Casa de Habsburg n'au sentiment pentru viața reală, ci din mândrie exagerată nu știu să supoarte gândul, că trebuie să se plece. Nu rabdă nici porunca vieții. Ei sunt artiști născuți. Fiecare și-a alcătuit lumea lui. Dupăcum și-au închipuit, toate așa trebuie să se petreacă.«

Presa maghiară înregistrând aceste șire, pare a-l slăvi pe autor, care spune adevărul cu atâta curaj.

Ea atribue ca o greșală Casei de Habsburg faptul că nu s'a închinat tuturor dorințelor națiunii (maghiare) și îndeosebi că n'au fost acordate pretențiunile naționale ale coaliției.

Noi, naționalitățile, dincontră: regretăm multe concesii, acordate pentru molcomirea șovinismului și mai ales nu suntem mulțumiți de situația actuală în care de dorințele noastre nu întrebă nimeni, nici le ascultă.

Cât privește însă pe actualul domnitor, cei din Austria nu-l pot acuza că n'a avut sentiment pentru viața reală, ci dincontră: dându-le sufragiul universal, a depus soarta statului în mâinile poporului și s'a arătat suveran la înălțimea situației.

jos, pânăce desemnându-se deodată în linie dreaptă, ne lasă să vedem trei colți stâncoși înalți, înalți și albi.

În bătaia veselă a razelor strălucitoare de soare Alpii se conturau fantastic în zarea albastră, amestecându-și vârfurile de granit înzepezite, cu cenușiiul câtorva suluri de nori fumurii.

Pe un pisc departe, se ridica tăcute turnurile negre ale unei bisericuțe, izolate, uitată par'că acolo de oameni, în grija bunului Dumnezeu.

La o cotitură de drum, Sava ne iese din nou în cale (am uitat să spun, că drumul întreg ne-a fost paralel cu Sava) și așa minunată apărea aci valea ei strânsă între catifelate pajiști verzi, vesele și înflorite, curgând încet în ochiuri adânci, moarte!

În fulgerarea unui gând întins, cursul liniștit al Savei adânci, mi-a adus în minte valea Motrului nostru și în sclipirea indioșărei, o lacrimă, ce n'am lăsat-o să pice, mi-a învoalat un vârf din Alpi, ce se înfrătea asemănător cu îndepărtatul Vârf cu dor! — Un speriat strigăt, ce 'n ecoul închis al tăcerilor strimtorate de odată, în apropierea unui tunel, răsună ca țipetul unei sirene, mă făcu să-mi dau seama că eram aproape de destinație.

Erau orele 5 și jumătate după am. când coboram în stația Lees. Urcați într'o trăsură ușorică cu un cal robust ce o ducea ca pe o pană, în mai puțin de o jumătate ceas, coborând și urcând pe margini de izvoare, între pereți de brazi și fagi, trecem uruind pe un pod de lemn peste Savița, origina cursului Savei, lăsăm în urmă o parte a satului Veldes și ajungem de-odată în

fața unei clădiri albe cu obloane verzi în marginea lacului Veldes, eram la Hotel Luisenbad.

În trecerea acestor zile dela sosirea noastră aci fiecă ceas ne-a fost atât de folosit și așa de frumos, pare-că de vreme îndelungată tot aci am fi fost.

Inchipuți-vă o vale deschisă în poalele Alpilor și mărginită în capricioase ondulari de păduri dese, dese ca peria. În mijloc un lac mare, întins, adânc de vre-o 30—40 de metri și verde ca smaraldul, curat, oglindind de sus împrejur vile ascunse în crânguri stufoase, hoteluri, Palatul Windischgräetz, într'o altă margine de pădure, de altă parte un colț ridicat de stâncă de asupra căreia se află un vechiu castel în formă de cetate. Pe o altă parte a lacului se înșiră modest printre salcâmi și castani înfloriți, vre-o 50 de corturi. Aceasta e partea cea mai interesantă ce atrage lumea în Veldes.

Sunt acum câțiva ani, un elvețian, dr. Arnold Rikli, entuziast discipol al celor ce iubeau traiul în plină natură și dând peste colțul acesta fermecător de fire, cu o climă din cele mai dulci, a lăsat să-i construiască într'o poiană din pădure un fel de cort unde el trăia ca'n vremile vechi. Desbrăcat, dormea afară, doar cât îl apăra cortul acela în vremuri furtunoase, mânca vegetale și umbla toată ziua pe munți. Atât de bine s'a simțit, atât de sănătos, și voios eră încât zicea: Apa te înviează, cu atât mai mult aerul dar și mai mult lumina!

Și pe acești trei factori, apa, aerul și lumina a întocmit el preceptul sănătății desăvârșite. A lăsat să se construiască apoi mai multe corturi, bine înțeles că mult mai confortabile ca acel al

Din România.

A. S. R. Principele Carol la școala de arte și meserii. Vineri după amiază între orele 5 și 6, A. S. R. Principele Carol, însoțit de preceptorul său, dl Moerlen, a vizitat școala de arte și meserii din Capitală.

Principele Carol, îmbrăcat civil, a fost întâmpinat de d-nii: inginer Panaitescu, directorul școlii, Sterian, sub-director și I. Dumitriu, șeful comptabilității.

Alteța Sa Regală a fost condus apoi de a vizitat atelierul și a rămas foarte impresionat în acela al turnătoriei, unde limbile de foc șerpuesc spre a topi, la temperaturi de 2—3000 grade, diferitele metale.

În acest atelier Principele Carol a stat mai mult și a observat diferitele lucrări de topire.

Când A. S. R. a voit să plece, un elev anume Dudău i-a oferit din partea colegilor, o statueta mică în bronz reprezentând un dorobanț.

»Cu acesta, a zis elevul, M. S. Regele Carol I a făcut din România un regat; dea Dumnezeu ca Regele Carol II să facă o împărăție!«

Inspirația elevului a făcut pe Principele Carol să strângă mâna călduros elevilor, cari, ieșiți de prin atelierul de lucru, îngriseră mânușile albe ale Principelui.

A. S. R. a mai primit din partea altor elevi o cutioară cu scule de lemn. A. S. R. luase cutioara și nu dăduse atenție conținutului. Elevul, în simplitatea lui, iar pe de altă parte în ambițiunea de a arăta ce a lucrat, a luat cutia din mâna Principelui Carol, a deschis-o și i-a arătat sculele.

În strigăte de Ura! A. S. R. a fost condus de directorul școlii cu profesori și elevi până la plecare.

Chemare. Sub acest titlu »Neamul românesc« scrie:

»Toți cei ce doresc ca România să fie a românilor, numai a românilor și a tuturor românilor, toți cei ce vreau îndeplinirea făgăduielilor date țerii de Măria Sa Regele, toți cei ce înțeleg a se merge și mai departe, făcând din țeranul român fratele și tovarășul nostru vrednic, toți cei ce răsping învoiala cu străinii, toți cei cari doresc așezarea din nou a lucrurilor pe o temelie românească, toți naționaliștii-democrați, învățători, preoți, tineri din școli, bătrâni din generația idealistă oameni culți și nobili, să ia parte la alegeri sprijinind numai pe oamenii independenți (neatârnați) cu crez naționalist și democrat, cari tin cu neamul și cu poporul sărac, iar, dintre membrii partidelor, să lupte numai pentru acei liberali tineri,

lui, căci sunt identice unui pavilion cu interiorul unei camere, unde ai tot la îndemână lăsând să străbată aerul și soarele însă, în plină voe. Regimul e absolut vegetarian, și cu o bucătărie atât de excelentă, încât modul gustos de preparare te face să uiți pentru totdeauna, carnea. A întocmit apoi un fel de cură metodică, astfel că folosind întăririi depline a musculaturii și organelor celor sănătoși, este absolut salutară, mai ales celor bolnavi de nervi, stomac și chiar și celor atinși de afecțiuni paralizice sau însași cerebrale!

Cura aceasta constă în băi de soare, băi de apă, sporturi în plin aer unde curanții își păstrează propriul costum primitiv.

E interesant aspectul ce-l prezintă jocurile lor în felul acela. În înălțimea unei păduri, într'o poiană înflorită, să-i vezi alergând, de o parte femeile, de altă bărbații, săltând voioși în sburdălnicia lawn-tennisului, Foots-Balului sau alte jocuri; restul zilei se fac plimbări și excursii în împrejurimi, neîmbrăcând decât tot haine albe subțiri, până la genunchi și sandale pe picioare goale. Somnul apoi, în corturi, e un întreg poem. Când nopțile-s senine și luna pe cer, e așa de dulce să adormi în susur de izvoare ce îngână ațipirea așa mângăetor, ca un cântec duios! Și visurile-s ușoare, când mintea aleargă în crânguri cu flori și lumini de cristal...

De abia se luptă noaptea cu ziua, când zorile bat tainic prin ramuri și mirlele așa de sfios își drege versul dulceag, că tot în cânt te trezești. Mie mi-e așa drag și dulce felul acesta de trai încât par'că nu m'aș mai deslipi de aci, decât odată cu rândunelele.

cari au dat dovadă de iubire pentru acest ideal. »Români adevărați, Votați, dacă și unde vi-se vor înfățișa, pe C. Alimăneșteanu, părintele Teodor Bălășel, A. C. Cuza, I. Gh. Duca, Sp. Haret, N. Iorga, N. Răutu, Gh. Orleanu, dr. Radovici C. Stere, dr. Butărescu, dr. Lupu, Leonte Moldovan, Livizeanu, Al. Săulescu și pe alții cari sunt de aceste păreri.

Alsacia-Lorena și Ardealul.

Toate națiunile oprimite, în marea societate a popoarelor libere, formează prin comunitatea suferințelor și nădejilor lor o familie pentru sine.

Țări asuprite nu se mai deosebesc prin nimic unele de altele, considerațiile de rasă și religie dispar, idealul lor este unul: *libertatea*.

Printre acestea țări se poate număra și Alsacia-Lorena și Ardealul, înrudite prin vitregia soartei lor. Românul, care petrece în Alsacia-Lorena, are impresia, că nu se află printre străini, el vede în jurul său tovarăși cunoscuți, cari dacă se deosebesc prin graiu și obiceiuri, sunt de același sentiment pătrunși: *de dorul libertății*.

Astfel apropiere durerea libertății pierdute neamurile apăsate unele de altele schimbând luptele și izbândește unuia în mângâierea și speranța celui alt.

Ardealul în luptele sale pentru libertate nu-și poate lua de pildă o țară mai distinsă, decât Alsacia-Lorena. Credincioasă tradițiilor și datinelor strămoșești, vedem zădărnice toate încercările unui regim, cu tendințe despotice de a desnaționaliza provincia aceasta.

Nimeni în lumea întreagă nu poartă o luptă mai frumoasă pentru păstrarea naționalității și recâștigarea libertății ca poporul din Alsacia-Lorena. Cultul trecutului, dragostea de neam și adâncă pătrundere a apărării bunurilor moștenite, au dovedit că, încercarea de a face dintr'un francez un german, este un lucru absolut imposibil.

Treizeci de ani limba franceză a fost exclusă din școlile țării, dar pentru aceea poporul francez vorbește limba lui maternă cu tot atâta însuflețire și iubire ca și înainte. Școala a influențat spiritul, dar sufletul a rămas neschimbat neaș, căci viața adâncă din matca vetrelor a învins încercările brutale ale politicii școlărești.

Avem apoi o sală de lectură și muzică prea frumoasă. Acolo e un tablou în mărime naturală, reprezentând pe Rikli în costum de curant, pe un vârf de munte. Apoi un alt mic tablou cu portretele câtorva dri în felul lui Rikli, — Kneipp, Prinsnitz, care a inventat bandajul ce i și poartă numele de Prinsnitz, un altul Schrott, care a inventat pâinea din țărâțe de grâu și secară, ce o mâncăm aici. Dr. Rikli a murit acum un an în etate de 80 de ani, destul de robust răpus subit de o boală ce totuși nu iartă. Urmașii lui duc înainte cu aceeași credincioasă sfințire, direcțiunea curei Rikli și cea mai mare parte din vizitatorii Veldesului sunt adepți statornici a felului de trai în Lafhütenele Rikli.

Rădăcina cea mai puternică a conservării caracterului național francez, este venerația nemăsurată a tradițiilor moștenite. Când părinții își duc copiii în zile de sărbătoare la biserică sau la plimbare, le arată monumentele din trecut și le cetesc inscripțiile vorbitoare de gloria vremurilor cari au fost și nu mai sunt. Mulți copii învață cu acest prilej alfabetul din literile vechi săpate în vre-o tablă sau cruce și cu ele întregul spirit al vremurilor se infiltrează adânc în fantazia lor. Pe urmă nu mai este mijloc de-a șterge această primă intipăritură din tinăra lor memorie; cine ar încerca să o smulgă, ar rămânea numai cu o ramură în mână și din rădăcini ar răsări o tulpină mai vâzjoasă.

Poporul francez a făcut un cult național din istoria sa. Triumfurile din trecut resună până în cea mai dosnică colibă dela țară. Cunoașterea istoriei proprii este o proptea puternică în toate vremurile. Popularizându-se istoria s'a creat o opinie publică, mai tare decât legile. Istoria a fructificat viața politică, socială și literară și a înălțat conștiința neamului, cum nu se vede la nici o altă ginte din lume.

Ardealul trebuie să vadă în Alsacia-Lorena un ideal demn de imitat. În situația noastră nu putem face un lucru mai înțelept, decât să ne însușim pornirile și obiceiurile politice și naționale ale acestui popor teafăr.

Să ne pătrundem de asemenea și noi de credința, conștiința și tradiția străbună, să popularizăm istoria țării, ca resunetul ei să resbată bezna colibei țărănești și atunci, va fi și soarta noastră mai înviorată și chiar mai ușorată.

Ideia naționalității și a libertății nu se oțelește prin nimic mai mult, ca prin cunoștințele istorice și prin cultivarea datinilor strămoșești. Când ideia aceasta s'a strecurat odată în toate straturile societății, viitorul național este asigurat.

Și popoare mari au căzut în robie, dar numai acelea s'au prăpădit, cari singure s'au dat pierdute. Ideia libertății și a naționalității trebuie să devie religiunea noastră a tuturor și mântuirea nu va mai putea să zăbovească atunci. *Dr. T. Mihail.*

GRIZA.

Criza ministeriale devine tot mai de actualitate. Presa coaliției vorbește de ea numai ca despre o eventualitate, ziarele din Viena însă vorbesc ca de un fapt împlinit.

A izbucnit adevărat, dar Majestatea Sa voiește ca mai întâiu să se achite guvernul de angajamentele, ce și le-a luat. Ori dacă împrejurările vor aduce cu sine, ca regele să primiască demisia cabinetului, atunci Wekerle, Andrassy și Kossuth vor trebui să ia parte și în noul cabinet, ca unii, cari au luat responsabilitatea pentru executarea angajamentelor luate.

În zilele din urmă s'a vorbit mult despre Kossuth, ca om al viitorului, menit să ia conducerea guvernului.

»Montags-Revue« din Viena scrie un articol referitor la lucrul acesta de următorul cuprins:

După cina, care a devenit faimoasă, de Vineri, s'a vorbit în cercurile politice, că guvernul și-a dat demisia, la urgitarea contelui Andrassy. Un membru al guvernului s'a făcut teacă și pungă și n'a voit să semneze actul de demisie. Acesta a fost ministrul Kossuth. Azi sosește la Viena ministrul Wekerle, aducând cu sine actul de demisie și e întrebare, dacă se va întoarce la Budapesta tot ca ministru președinte.

Dacă Majestatea Sa primește abdicarea, atunci Kossuth va fi încredințat cu compunerea noului cabinet. Bărbatul acesta istoric, de al cărui nume se leagă un program atât de radical, este cel se știe acomoda mai ușor, este cel mai prevenitor și cel mai puțin radical membru al partidului independist. Dacă îi va succede, să obțină majoritate, atunci el va fi ministrul președinte al viitorului, deși îl amintesc și pe Justh în legătură cu acest post.

Intre coroană și guvern s'a ivit conflict. Iată ce scrie despre aceasta »Neue Fr. Presse«:

Scopul garanțiilor constituționale este, ca parlamentul ungar să-și câștige prin ele putere pentru lupta, ce va avea s'o susțină în chestiile militare. Despre pactul încheiat între coaliție și coroană cu privire la garanțiile constituționale circulă astfel de știri aventuroase, pe cari le face explicabile numai istoria zilelor atât de discrete din Aprilie. Coroana a încheiat armistițiul, pentru că a sperat, că în zilele de pace îi va succede să pertracteze în liniște chestiile militare. Speranța aceasta însă nu i-s'a izbândit. Și de aici se explică din partea coroanei tăcerea asupra garanțiilor constituționale, iar din partea parlamentului ungar urgenta năzuință, ca să-și mărească puterea pentru a-și îndeplini voința. Situația aceasta este nesănătoasă și nedăinuitoare, pentru că urmări ale ei pot fi complicațiile cele mai grave.

Intre asemenea împrejurări se pregătește Ungaria să jubileze. E natural, dacă nici nu poate fi vorba despre o apropiere între coroană și cameră.

Ziarul berlinez »Täglicher Rundschau« publică în nrul său de ieri următoarele informații, primite din izvor, care stă aproape de cercurile curții vieneze:

E mai presus de orice îndoială, că la curtea din Viena domnește dispoziția cea mai nefavorabilă față cu Ungaria din cauza activității de până acuma a coaliției maghiare. Curtea e cu foarte mare neîncredere față cu scopurile coaliției și cu deosebire explicarea din partea coaliției a punctelor celor mai importante din pact nu întâmpină aprobarea curții. E mare neîncrederea și față cu programul economic al lui Kossuth, care e îndreptat pe față împotriva Austriei și primejduiește grav comunitatea economică existentă, ba atacă chiar și unitatea pragmatică a celor două țări. Lucrul acesta l-a pus pe gânduri și pe regele.

Majestatea Sa din zi în zi manifestează tot mai multă neîncredere față cu coaliția și la aceasta mai contribuiesc și alte fenomene: astfel poziția, ce a luat-o guvernul ungar față de croați, acțiunea în contra naționalităților și tendința coaliției de a se subtrage de sub angajamentul luat de a executa legea despre sufragiul universal. Imprejurarea aceasta a convins cercurile curții, că nu se poate ajunge la nimica cu continue concesțiuni, deci va fi conzultat a opune din nou rezistență mai mare nizuințelor maghiare.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburii de plumăni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea sarpului, delătură tusa, negma, asudarea noaptea.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: *impachetarea originală „Roche“.*

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elveția).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medic în farmacia la 4 cor. sticla.

Coroana preface executarea sufragiului universal și se provoacă la acel argument al mesagiului de tron, care dispune îndeplinirea reformei electorale înainte de asigurarea garanțiilor constituționale, pentru că garanțiile pretinse din partea guvernului restrâng mult drepturile coroanei și este explicabil, dacă coroana nu voiește să dea și ultima carte din mână, asigurându-se pentru eventualitatea, că guvernul nu satisface îndatoririle luate față cu introducerea sufragiului universal.

Ministrii maghiari voiesc acum să exerseze presiune asupra regelui, lucru, care este numai o continuare a unei campanii de presă, care decurge de mult. Articolul termină accentuând, că *partidul kossuthist este învoit a votă contingentul urcat de recruți și a renunță la garanțiile constituționale, dacă regele se învoiește să-i încredințeze conducerea.*

În ședința de ieri a camerei votându-se nominal modificarea la articolul 33, propusă de Návay, deputatul *Bozoky* n'a voit să voteze, ci mai bine a ieșit din sala de ședințe. Pe culoare apoi a spus, că el întreg proiectul îl ține de neavenit. Nici economii n'au pretins această lege, nici servitorii. De ce-a adus-o așadară pe tapet guvernul, când el stă cu totul în fața altor datorințe. Să se achite mai întâiu de acestea, la cari s'a angajat pe timpul de tranziție, iar să nu se ocupe de alte chestii, cari nu sunt luate în programul de tranziție, și nu sunt nici oportune.

Revista ziarelor.

»*Alkotmány*« delă 4 c. în primul articol asupra noii transacțiuni, scrie că și dacă ar fi criză, știrile presei nu ar drege nimic.

Privitor la crearea unui nou partid, care să susțină noua transacție, zice că nu poate fi vorba nici de partid nou, deoarece așa cum se pornesc lucrurile, acest partid s'ar compune din elemente radicale, cari departe de a se apropia de punctul de vedere cum Suveranul (și Austria, zicem noi) vrea transacția, din contră, ar mări încă diferențele dintre națiune și suveran!

La sfârșit, organul clerical-coaliționist zice că programul partidului 48-ist nu mai are înțeles, ci ar trebui abandonat căci s'a dovedit: nu se poate governa cu el!

Acelaș ziar înregistrează chiar înainte de prim-articol declarația pe care a făcut-o Széll în adunarea generală a Kultüregyletului ținut Duminecă în Pécs.

Széll a zis: Nația asta vrea, poate să fie și are să rămână maghiară!

Asta ar fi un răspuns lui Lueger, care spusese zilele acestea că în 20—30 ani va fi o Gesamtmonarhie, — în felul cum a scris și Aurel C. Popovici!

»*Pesti Napló*« de azi scrie articol de fond asupra primirii articolului 33, așa cum l-a modificat Návay, din legea despre servitori: Spune că asta însemnează decretarea numai a unui fel de onoare, iar nu două feluri, cum a vrut Darányi să stabilească prin proiectul său. Agrarienii maghiari s'ar fi dovedit deci liberali!

Adevărul este însă că majoritatea nu singuri agrarienii au dat-o, ci elementele mai radicale din dietă, între cari și — naționaliștii. (»*Alkotmány*« a și înregistrat cu oarecare rușine pentru Návay că modificarea lui a fost votată de Giesswein, Ernst etc.).

»*Budapesti Hirlap*« de Duminecă zice că presa naționalistă are aierul să încerce a convinge pe cetitori despre rezultatul practic al intervenției la Coroană a prelaților gr. or. Asta, observă, este a ne bate joc de credulitatea publicului.

Tocmai coloanele »*Tribunei*« sunt însă o dovadă că niciodată n'am propagat credința ce ne atribuie mai sus. Dincontră, am spus-o într'una, că nu așteptăm respingerea proiectului lui Apponyi din partea M. Sale chiar când prelații români ai ambelor biserici s'ar fi prezentat în persoană să protesteze.

Am fi dorit însă o acțiune mai energică a prelaților din alt motiv: ar fi înălțat moralul poporului! Totdeauna din motivul *acesta* am stăruit pentru prezentarea la Coroană.

»*Az Ujság*« atacă în articolul prim târgul, pe care l-a făcut guvernul cu capitala, vânzându-i acesteia insula Margareta. Teritoriul de lângă parlament și palatul justiției, care i-s'a computat arhiducelui Iosif cu un pătrar de milion, arhiducele l-a vândut deja cu opt milioane și astfel prețul adevărat al cumpărării insulei este 16 milioane coroane, nu numai 12, cât s'a pus de formă. Articolul nu e îndreptat împotriva arhiducelui ci în a guvernului, care în felul acesta voiește să i câștige protecția arhiducelui, căci *un guvern național fără o asemenea protecție nu poate exista.*

»*Magyarország*« în articolul prim se ridică împotriva formării unui nou partid, care ar fi să se bazeze pe principii democratice. »E natural, zice, că în Viena maiușor s'ar liniștit, dacă s'ar formă un nou »partid guvernamental«, care n'ar face nici o dificultate și n'ar sulevă nici o chestie gingașe, ci dimpotrivă ar votă orice vesel și cu prisosință«.

»Cât despre noi pot să amenințe de un milion de ori cu guvern împărătesc, cu »*bemasirozás*«-uri, cu răscoale naționaliste. De 300 de ani probează cu acestea. În vremea, când Austria eră mai altfel decât acum. Și tot n'au izbutit să înfrângă statul maghiar. Dimpotrivă existența ori neexistența domniei dinastiei de atâtea ori a depins de un fir de paiu. De ajutorul brațelor maghiare totdeauna a fost nevoie în timpuri critice și va fi nevoie și în viitor.

»Conducătorii națiunii să se sfătuiască cu privire la drumurile de urmat. Să designeze hotarele, între cari să înainteze. Dar nime să nu cugete la partid nou și la program nou«.

»Da, trebuie să încheiem transacție nouă. Trebuie să limpezim și liniștim situația. Frecările veșnice dintre Austria și Unguria, și apoi dintre națiune și coroană trebuie să înceteze. Atunci pe urma strădaniei celei lungi va crește binecuvântare constantă și liniște«.

Alegerile în Bucovina.

— Corespondență particulară a »*Tribunei*«. —

Soartea mandatelor pentru parlamentul din Viena s'a pecetluit prin efeptuirea balotajilor din 23 I. c. Putem deci face o privire generală asupra acestor alegeri de mare importanță și pentru românii din Bucovina.

Acei români bucovineni, — aderenți ai principiilor politice susținute în trecutul apropiat cu cinste de bărbați cunoscuți și la noi în urma luptelor desinteresate, ce le-au purtat pentru binele obștesc — ca regretatul dr. George Popovici și ca adevăratul politician bucovinean Iancu Flondor, — au dat vieță și au stabilit punctele cu adevărat frumoase ale partidului național în adunarea din 21 Februarie a. c. ținută în Suceava în prezența celor 4000 români, ca reprezentanți ai neamului din Bucovina.

Ostașii acestui partid grupați în jurul ziarului »*Apărarea Națională*«, în frunte cu destoinicul lor președinte, profesorul univ. dr. Stefan Saghin au străduit pentru ajungerea scopului sublim, ce și l-au propus. Și munca lor a fost încoronată cu succes!

Dirigența politică, sau comitetul politic al acestora, cari au dominat până acum tânjește deja dela reconstituirea sa, ca apoi să nu i-se mai audă de nume. Partidul democrat, pe lângă toate forțele (?) de cari dispunea, isbutește să

reușească numai cu un candidat, cu dr. Aurel Onciul abia la balotajul din 23 I. c. în cercul Gurahumor-Solca, cu o majoritate de 809 din 8569 voturi. Va să zică o învingere, — care dacă nu ar fi câștigat-o iscusitul politician dr. Aurel Onciul — ar fi egală cu o înfrângere completă.

Inconjurați însă de încrederea poporului, stălucesc în lista celor aleși numele baronului de Alexandru Hurmuzachi, al consilierului Teofil Simionovici și al consilierului dr. Const. Isopescu — Greul, — candidații partidului național.

Nu mai cercul Câmpulungului a rămas pradă unui străin, contelui Bellegarde, care reușește — în urma neînțelegerii și certeii continue — în cari nu s'au desbrăcat încă frații noștri — față de candidatul Tudor Stefanelli și de cel democrat dr. A. Onciul, cari au obținut numai câte 1000 voturi față de cele 4400 voturi românești ce le-a întrunit străinul. Scuze că alesul deputat nutrește simpatii față de români și că e bărbat cu influință în cercurile mai înalte, sunt de prisos pe cari românii adevărați niciodată nu le vor considera.

Viitorul apropiat ne va arăta roadele acestor nediscipline și pe aceia, cari nu și-au împlinit datorințele de fii conștii ai neamului.

Căderea celor doi fruntași bucovineni, a membrului corespondent al Academiei române și vice-neratului consilier Tudor Stefanelli, precum și înflăcăratului Dori Popovici o regretăm mult. Nu este cunoscută activitatea lor de până acuma, și e mirare deci că am legat mari speranțe de la meile lor.

Datorim însă încredere totală celor 4 deputați români aleși, cari în lupta grea ce au s'o poartă nu numai în interesul alegătorilor ci și a neamului întreg, și-i asigurăm de stima și iubirea noastră frățească până în momentul cât vor avea înaintea ochilor ținta adevărată a aspirațiunilor noastre naționale. Să nu uite niciodată, că un popor obidit își aștește privirile către dâșii și că cenzura odată întreaga lor activitate.

Drept complectare la cele scrise mai sus, de lista deputaților aleși în țara Bucovina:

Cu program național au fost aleși în cercul electoral Suceava-Siret: dr. Alex. baron Hurmuzachi, în Storojineț-Cernăuț Boian: dr. Const. Isopescu-Greul, în Rădăuț Teofil Simionovici iar cu program democrat în Gurahumor-Solca dr. Aurel Onciul.

În Cernăuț II. socialistul român George Gîgorovici. În Câmpulung germanul contele Bellegarde. În Cernăuț-ost, evreul dr. Straucher, în Rădăuț profesorul dr. Skedl, în cercul 4 germanul agrar Keschman, în Putilla ruteanul Nicolae Wasilko, în Stanești-Vascoiu ruteanul Pihutiak, în Cucur-mare ruteanul Semaika, în Zaslava ruteanul Lukasevici. C. Frasin

Rezultatul alegerilor din România

Duminecă s'au făcut în România alegerile pentru Senat, colegiul I. Iată rezultatul:

Argeș. Aleși liberali T. Trifonescu și Al. V. riceanu.

Bacău. Aleși conservatorii Eug. Ghica-Comănești și P. Cantili.

Botoșani. Aleși liberali dr. Bucsenescu și Enacovici.

Brăila. Aleși liberali D. A. Sturdza și N. I. nescu.

Buzeu. Ales liberalul Anton Carp (ministru) junimistul C. Arion.

Covurlui. Aleși liberali C. Ținc și (1 loc b. lotaj.)

Dâmbovița. Aleși lib. C. Comaneanu și b. lotaj.

Dolj. Aleși lib. D. Nicolaid și I. Plesea (1 loc b. lotaj.) Take Ionescu a întrunit 268 voturi față de 331 și 310 ale candidaților liberali.)

Dorohoi. Aleși liberali Ioan Pitat (1 balotaj.)

Fălciu. Ales conserv. general Telemar. (1 b. lotaj.)

La boala »*VÂNĂ de AUR*«, diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul »*ZERO*«, căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere. —

|| **ZERO** ||

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. O unde se poate căpăta.

»*ZERO*« e fabricament de vată, brevetat

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—

Gorj. (Balotaj 2 locuri.)

Ialomița. Aleși lib. C. Chiriacescu și C. Ciocină.

Iasi. Ales liberalul P. Poni și cons. Al. Bădărău.

Mehedinț. Aleși lib. M. Burileanu și I. Igiroșanu.

Muscel. Aleși liberali D. Micescu și N. Iorgulescu.

Neamțu. Aleși liberalii T. Dornescu și E. Zaharia.

Olt. Ales liberalul D. Protopopescu (1 balotaj).

Prahova. Aleși C. Ienescu liberal și G. Gr. Cantacuzino, conservator.

Putna. Aleși liberalii N. Săveanu și dr. Macridescu.

Roman. Ales liberalul G. Bogdan și cons. C. Cantacuzino.

Romanați. Ales lib. M. Demetrian și cons. P. Brătășanu.

R-Sărat. Ales lib. A. Tătăran (1 balotaj).

Suceava. Aleș. St. Albu și inginer C. Mănescu liberali.

Tecuci. Aleși D. A. Sturdza liberal și T. Cincu conservator.

Teleorman. Aleși liberalii dr. Petrini și D. Biledirescu.

Tutova. Aleși liberalii T. Ioan și Stroe Belescu.

Vaslui. Aleși liberalii N. Lupașcu și N. Valeanu.

Vâlcea. Aleși liberalii V. Urseanu și G. Procopiu.

Vlașca. Aleși liberalii A. Filipescu și M. Corbescu.

Ifov (cu sediul București). Au fost aleși liberalii P. S. Aurelian și general Budișteanu (câte cu 712 și 676 voturi, față de conservatorii dr. C. Istrati cu 484 voturi și N. Filipescu cu 492 voturi).

Total au fost aleși la col. I:

Liberali	43
Conservatori	9
Balotaje	8

Din străinătate.

Spania.

Procesul în chestia atentatului împotriva regelui și reginei spaniole în ziua cununiei lor s'a început ieri. Procurorul de stat va propune pentru Ferrer, acuzatul principal, care a mijlocit dezertarea lui Morales, 16 ani de temniță, iar pentru ceilalți acuzați, între cari profesorul din Barcelona Nachens, câte 9 ani.

Portugalia.

Pericolul tronului portugez. Din Lisabona vin știri, că tronul regelui Carlos se clatină în urma ultimelor întâmplări. Regele adecă a dizolvat camera la propunerea ministrului-președinte Franco, disconsiderând și introducând dictatura constituția. Conflictul între cameră și rege erau zilnice din cauza manipulațiilor speculative ale celui din urmă. Regele stă anume în contact cu mai întreprinderi industriale, dela cari are venite uriașe. Astfel partidul republican exploatează cazul, agitând vehement în contra regelui. S'au pus în acțiune și aderenții casei de Braganza, cari au decis să trimeată pe șeful lor la Viena, ca să discute cu pretendentul de tron (din familia de Braganza) situația.

Dictatura a produs mare consternație nu numai în partidul progresist, care e în majoritate, dar și în partidul regenărător. Ministrul-președinte voiește să introducă mai multe reforme, între cari în primul rând reforma senatului care e cea mai mare piedecă a planurilor guvernului. Guvernul e înverșunat cu deosebire asupra senatorului general Baracho, care ar voi să ajungă președintele republicei.

Franco, ministrul președinte, a ținut o vorbire la întrunirea partidului liberal, spunând, că dizolvarea camerei a pretins-o asigurarea ordinii publice și a accentuat, că nu se va abate dela programul liberal și se va îngriji, ca să nu se vatăme garanțiile constituționale. Guvernarea aceasta în forma dictaturei este numai pentru timpul de tranziție. Dacă deputații își vor face datoria, camera se va deschide.

India.

Răscoala încă nu s'a liniștit. Agitatorii aleargă încontinuu în dreapta și în stânga, ațâțând pe indigeni împotriva dominației engleze. În portul Cocanada (ținutul Madras) imediat după depărtarea unui astfel de instigator a izbucnit răscoală, care s'a îndreptat împotriva europenilor.

China.

Răsmirița din China este de caracter antidinastic și anarhic. Răsculațiiucid pe funcționari, aprind oficiile, făcându-se stăpâni pe situație în mai multe orașe și comune. De străini nu se ating, dimpotrivă vieața și avutul lor e în siguranță. În Amoy și Savtov se concentrează vapoare europene, americane și japoneze, ca să poată întreveni în caz de nevoie.

Rusia.

Disolvarea dumei. La primirea din partea țarului a deputaților din dreapta, deputatul luriskievici a rugat pe țarul, să dizolveze дума. Țarul i-a răspuns, că rugarea îi e necuviincioasă, pentru că el însuș știe mai bine, că ce trebuie să facă.

Dorința țarului. Țarul și-a exprimat către Golovin, președintele dumei, pe care l-a primit Sambătă dorința, ca дума să-și continue activitatea. Golovin, asupra căruia împrejurarea aceasta a produs bună impresie, a spus, că aceasta se referă și la activitatea viitoare a dumei, nu numai la cea prezentă.

Serbia.

Demisiunea lui Vuici a fost primită și astfel dispăre orice temere de izbucnirea unei crize. Partidul radicalilor bătrâni s'a întrunit ieri pentru a exprima vot de încredere lui Pasici. Acum câteva zile Vuici a adresat o scrisoare președintelui Skupcinei, prin care își exprimă dorința de a renunța la mandatul său deputat. După constituția Serbiei depunerea unuia mandat nu se poate face decât cu învoirea scupcinei. Cum Pasici dispune de mare majoritate e probabil că scupcina nu va admite cererea lui Vuici. Se afirmă că în urma celor întâmplate Vuici se va retrage din viața politică.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 4 Iunie n. 1907

— **Guvernul nostru** a fost reprezentat la inaugurarea statuei reginei Elisabeta la Viena prin ministrii Wekerle, Jekelfalussy, Günther și Zichy.

— **În ședința de ieri a camerei** s'au dezbătut mai întâiu cele trei proiecte jubilar și pe urmă s'a continuat dezbaterile proiectului lui Darányi. Amendamentul lui Návay la articolul 33 a fost primit. S'au dezbătut apoi articolele următoare până la al 46-lea.

— **Știri locale.** Duminecă fostul protopop și paroh gr. cat. local, rev. George Telescu, și-a luat în biserică rămas bun dela credincioșii pe cari i-a păstorit 26 ani și pe cari îi lasă, chemat fiind la post bisericesc mai înalt, canonic la Lugoj. Despărțirea a fost duioasă: și venerabilul d. Telescu și credincioșii aveau ochii scăldați în lacrimi.

S'a făcut apoi introducerea nou nunitului paroh și protopop dr. Luca.

— Tot Duminecă dl deputat dr. St. C. Pop a dat masă mare în onoarea dlui canonic George Telescu. Pe lângă membri frunțași ai parohiei gr. cat. locale, dl Pop a mai avut la masa sa ca reprezentanți ai bisericii surori gr. or. pe dl protopop R. Ciorogariu, protopopul V. Beleş, parohii G. Bodea și Tr. Vășan și pe învățătorul director Iosif Moldovan.

— **Antecedente.** Numirea noului paroh și protopop gr. cat. în Arad a avut un proiog de interes și pentru public. Dintre cei trei candidați, enoriașii parohiei gr. cat. s'au pronunțat unanim pentru dr. Stefan Pop, preot în Iezvin. Reprezentanța orașului însă (în care, între paranteze fie zis, nu i nici un român gr. cat. ci catolici calvini și izraeliți) fiind patronă bisericii române gr. cat., s'a pronunțat pentru dl dr. Luca, fost protopop în B. Comloș. Afarerea a ajuns astfel la episcopia din Lugoj. P. S. Sa dr. V. Hossu a a confirmat alegerea reprezentanței orașului Arad.

— **Desmintire.** »Alkotmány« dăduse știrea, că prelații români gr. cat. n'au subscris adresa de protestare trimisă de prelații români gr. or. la M. Sa, pentru că episcopul Majláth așa l-a sfătuit pe mitropolitul dr. Victor Mihályi, când acesta i-a făcut vizită, la Alba-Iulia.

»Unirea« în numărul său din urmă desminte categoric afirmația ziarului maghiar clerical.

— **Ministrul Beck** a fost Duminecă la Budapesta, unde a conferat 5—6 ore cu ministrul Wekerle asupra tranșacțiunii vamale. În săptămâna aceasta se vor continua la Budapesta tratativele întrerupte între cele două guverne.

— **Pentru »Unirea«.** Știm de adresa prin care înalții prelați români gr. cat. au remonstrat cu demnitate în contra proiectului de lege al lui Apponyi. Și nu am avut decât cuvinte de laudă pentru atitudinea lor ca biserică separată. În scrisile noastre recente am exprimat însă dorința — care e generală — ca prelații ambelor biserici române să procedeze în comun și solidar în ce privește faza actuală a chestiei. Socotim că și colegii dela Blaj s'ar fi bucurat, dacă ar fi văzut mergând în persoană și împreună la Viena pe înalții dignitari ai celor două biserici.

— **Secțiunea istorică a »Asociațiunii«** a ținut ședința Joi, la orele 4 sub prezidența dlui I. S. Șuluțu, fiind de față membrii T. V. Păcățian, Nicolau Togan, dr. Ioan Lupaș, Silvestru Moldovan și Victor Păcălă. S'a decis compunerea și tipărirea în broșură a dicționarului comunelor din țeară, locuite de români cu numele lor românești, ungurești și nemțești, în ordine alfabetică. Cu executarea au fost încredințați membrii: Silvestru Moldovan, Nicolau Togan și Victor Păcălă. De Silvestru Moldovan a făcut apoi comunicare despre cea mai veche geografie universală, tipărită în românește, iar dl dr. Ioan Lupaș a prezentat mai multe documente însemnate, copiate de biblioteca Bruckental. Du-

păce publicarea lor, și a altora, astăzi nu este unde să se facă, secțiunea va face propunere, ca revista »Transilvania« să fie reînființată, ca revistă istorică-științifică. Ședința s'a încheiat la orele 6.

— **O broșură interesantă**, intitulată »Toleranța bisericească la îngroparea eterodoxilor« a scos de sub tipar dr. Ștefan Pop, preot gr-cat. în Iezuin. Broșura e scrisă cu mare aparat științific și referindu-se la un caz concret, care a preocupat presa română, concludă:

»Pe nedreptul deci s'au alarmat în toamna 1906 presa română, despre inhumanitatea și intoleranța enoriei gr.-or. române din Comloș. Depeșarea pe la minister și chiriarhie încă a fost fără rost și de prisos. Comunicarea în cele sfinte nu o poate demândă nici guvern nici episcop.

»Strict teologicește luând, nici atunci nu s'a vătămât toleranța și iubirea creștinească, când gr.-orientalii români din Serbicianad, au oprit, la comună și la comitat, cumcă să se deie dela comuna politică intravilan pentru biserica gr.-cat. pe acolo. A da bani, lucru în natură, ori loc, pentru zidirea unei biserici eterodoxe. e oprit, pentrucă se pare a fi prețuirea și aprobarea cultului străin. Așa ceva se califică de bisericească, ca comunicare activă în sacrele eterodoxilor.«

— **Logodnă.** Petru Balaș, culegător-tipograf s'a fidațat ieri, în 3 Iunie st. n. cu d-șoara Sidonia Papp, fiica economului Vasile Papp din loc. Felicitări!

— **Expoziție.** Sâmbătă s'a deschis la Paris »marea expoziție și concursul internațional de lucrări artistice feminine«, patronat de M. Sa Regina Elisabeta a României, de Regina Portugaliei și Principesa Waldemar a Danemarcei.

Din comitetul organizator fac parte: Ducesa d'Estissac, doamna de Nelidow soția ambadorului Rusiei, Paul Biollay, marchiza Del Muni, marchisa de Reverseaux, doamna de Vesnitch, contesa de Glydenstolpe, doamna Zolotovitz, doamna Aloisi, doamna d'Onnailas și doamna Elena Balaban, directoarea școlii de sericicultură din România.

Școala noastră de sericicultură și țesătorie participă la această expoziție și la concurs cu o bogată și splendidă colecție de țesături de mătase și borangic, precum și țesături naționale, cari vor face de sigur admirația străinilor ce vor vizita expoziția.

Participă de asemenea la acest mare concurs internațional de lucrări feminine, următoarele țări:

Austria, Belgia, Bulgaria, Danemarca, Spania, Anglia, Italia, Mexicul, Olanda, Portugalia, Serbia și Suedia.

Secretarul comitetelor străine, este dl Léo Claretie.

— **Cadoul guvernului italian oferit papei.** În Roma face mare senzație descoperirea ziarului socialist »Avanti!« Ziarul în chestie dovedește prin acte, că guvernul italian în anul 1905 luna Decembrie, a dat Vaticanului trei milioane de lire și totodată s'a deobligat că dela Ianuarie 1906 va plăti și de aici înainte Vaticanului anual 400.000 lire. Antecedentele contractului surprinzător sunt următoarele: Vaticanul era în lipsă de parale și nevoia l-a înduplecat ca să se apropie el însuș de guvern. Vaticanul însă n'a cerut împrumut, ci pe baza unui drept afirmativ a voit să încasseze dela guvern o datorie veche. Când adecă trupele italiene au intrat la anul 1870 în Roma, guvernul italian a confiscat imobilele italienești ale congregațiilor streine și ale generisimilor ordinilor călugărești. O lege însă adusă la anul 1873 a satorit ca despăgubire o sumă de 400.000 lire pentru Vatican și până la anul 1905 nu a ridicat această sumă. E o împrejurare interesantă că pertractările dintre guvernul italian și Vatican, care a fost reprezentat prin cardinalul Respighi, s'au ținut în cel mai mare secret. Cu tot chipul a voit să deoblige curtea papală și 'n interesul acestui scop nu s'a dat înapoi nici dela o vătămare ușoară a legilor: a legat contractul cu Vaticanul și 'n parlament n'a făcut nici o amintire despre aceasta. Contractul a fost făcut de ministerul de finanțe și de ministerul de justiție. În mâna opoziției va fi o armă puternică această faptă în realitate nevinovată dar ca formă incorectă a guvernului.

— **Drumul papei.** M. Maloney, un bogătan din Filadelfia, a făcut papei ofertul, că din gră-

dina Vaticanului până la mare va cumpără o șiringă pe pământ de 100 urme de lată, pe seama lui, iar la capătul acesteia va face un mic port. Acest drum lat va sta sub supravegherea papei dar l-ar putea folosi toate națiunile. Așa papa ar putea călători în străinătate, fără să-și pună piciorul pe teritor italian și ar putea vizita și plăcuta lui Veneție, dar aceasta e pe teritor italian.

Și ideile de astea numai americanii pot avea.

— **Concertul d-șoarei Valeria Papp în Bistrița.** »Revista Bistriței« scrie: Seara de 26 Mai a. c. a oferit inteligenții române din Bistrița, rară plăcere de a asculta în sala încăpătoare dela »Gewerbe-Verein« vocea arginție și dulcea cântare a artistei noastre române domnișoara Valeria Papp.

Cu sufletul plin de idealuri, ea a luat toiagul de călătorie ca vechii troubadouri francezi și în drumul ei s'a gândit și la noi, cei cuprinși în vâlmășagul vieții laborioase, s'a scoborit între noi, aducându-ne zvonul orizonturilor senine, desfrăcându-ne pe o clipă de glie, și înălțându-ne cu ea prin seninele lumi ale cântărei.

Ce menire frumoasă are arta. Când ne întorcem seara spre căminurile noastre, oboseți și înfrânți sub povara muncii, un acord armonios, o cântare domoală, ca oglinda magică din basmele poporului nostru, ne face să uităm de tot sbuciumul și truda muncii de peste zi; ne înviorăm, ne simțim iarăș reîntineriți, căci sărutarea muzei poartă tinerețe și putere veșnică.

Așa a fost și concertul d-șoarei Papp. Am alergat cu drag la dulcea ei chemare. Sufletele noastre saturate de monotonia zilelor, ce se scurg în lupta pentru existență, au ascultat cu sfîntenie această vrăjitoare de tonuri, și nu mă îndoiesc că cu toții ne-am reîntors mai buni și pe deplin mulțumiți.

Inteligența română din Bistrița, ca totdeauna, a fost și de astădată la înălțime, și și-a dat tot sprijinul. A fost un public ales deși timpul nu a fost bine ales. Năsăudul încă a fost reprezentat. Programul s'a început la 8^{1/2}.

Acompanierea la pian a cântărilor a ținut-o cu pricepere primpretorele Năsăudului dl László Zoltán.

Programul a fost bogat, variat și bine compus. A cântat bucăți clasice, dând însă loc de cinstă și cântărilor noastre românești. O artistă care în lumea ei de opere clasice nu-și uită de cei cari sunt ai ei, și care își depune toată iubirea în cântările neamului ei, merită tot sprijinul și toată cinstă.

Chemarea și idealul vieții artiștilor noștri să fie desgroparea tezaurului neamului nostru și aceste comori să le aștearnă înaintea noastră. D-șoara Valeria Papp se vede că înțelege pe deplin aceasta. Are o voce de sopran voluminoasă, care unită cu ținuta ei grațioasă și impunătoare te cucerește imediat. Claritatea și sonoritatea vocii ei puternice au întovărășit-o dela prima cântare până la cea din urmă.

— **Pentru onoarea femeii.** Se vestește din Kisszeben: A făcut mare senzație în oraș sinuciderea unui profesor tinăr dela gimnazul de aici, anume Klein Mór. Profesorul avea un bun prieten, un funcționar la oficiul de dare la care umbla des. Mercuri cei doi prieteni au intrat într'un restaurant unde beutura le-a deslegat limba. Funcționarul i-a spus că trăiește rău cu nevasta și voiește să divorțeze. În decursul conversației a cerut o declarație dela profesor, în care recunoaște că a avut relații cu soția lui. Profesorul cu capul plin a scris imediat declarația, deși nu fusese amantul acestei femei. Klein ceru asemenea dela prietenul lui o declarație în care îi promite că nu va spune nimănui despre această declarație și o va arăta numai în fața tribunalului. Aus chimbât declarațiile și au plecat acasă. Funcționarul a doua zi a arătat declarația tuturor cunoscuților. Cunoscuții profesorului în Ziua domnului l-au luat la răspundere, și l-au întrebat ce e adevărat în tot lucrul, iar alții i-au făcut observații că a nimicit fericirea unei familii. Profesorul ascultă desperat acuza, se duse acasă, scrisse o epistolă autorităților în care le spuse întâmplarea și adaogă și contra declarația.

Trimise epistola apoi luă un revolver și se împușcă. Glonțul îi perforă inima și moartea îi fu instantantă. Tinărul profesor se pedepsi cu moartea fiindcă a calomniat onoarea unei femei cinstite.

— **Un scandal ne mai pomenit.** »Unirea« scrie: Primim următoarele șire asupra căron atragem atenția Ven. Superiorității bisericești.

În ziua de 19 Mai n. s'a sfințit cu ceremonie îndatinată o cruce ridicată de vr'o câțiva credincioși din comuna Craifalău (tractul protop. Dicio-Sân-Mărtin). Crucea a fost ridicată afară din sat, lângă drum, pe locul lui Ioan Manta, care mai mult a contribuit pentru ajungerea acestui lucru bun și frumos. Și pe când creștinii din acea comună erau mângăiați în suflet, că au și ei în hotarul lor o cruce care să-i ferească de rele, iată că bucuria lor se întoarce într'un tristare.

A treia zi dupăce a fost ridicată crucea, Marți în 21 c. cu mare însuflețire ies aproape toți ungurii reformați, cari formează jumătatea populației din acea comună, și ziua în văzul tuturor fără nici o teamă, cântând și strigând sapă crucea din pământ o duc în sat, și o razimă de poarta lui Ioan Manta.

Un moment emoționator a fost, când soția lui Ioan Manta, care se afla la câmp, văzând ce vreau păgânii aceștia, a îmbrățișat crucea, strigând: Lăsați-mi crucea.

Se mai zică acum cineva că reformații sunt creștini!

Cu toate acestea locuitorii reformați unguri din acea comună, când sunt încercați de vr'un rău mare, mereu chiamă pe preotul român să le facă sfințire de casă, sau sf. maslu la bolnavi, și atunci în năcaz cu drag sărută sf. cruce.

E de mirat deci, că ce i-a putut îndemna, să facă un scandal ca cel mai de sus, de care nu știu să se mai fi întâmplat undeva!

— **Potopul.** Se vestește din Nagy Becskerek: În Rudolfsgnad apa a scăzut cum 14 cm. Pe teritorul inundat s'au înecat în apă mai multe mii de iepuri și cadavrele acestea au început să se descompună în apă. Oamenii autorităților au prins cadavrele din apă; dar acest lucru merge greu. Cel puțin două luni, locuitorii nu se pot mulțumi în comună, căci până când nu se va usca de tot terenul, autoritățile nu le va permite să se rentoarcă din punct de vedere sanitar și pentru siguranța publică. Chiar sub împrejurări favorabile vor trece două luni până când se va usca terenul.

— **Un sultan care cere dreptate.** Sultanul Said Ali, deposedat de împărăția sa, și trimis în exil mulțumește unui ziarist care i-a luat apărarea și se roagă a i-se permite venirea în Franța, în următoarea scrisoare:

»În numele lui Dumnezeu, cel clement și misericordios!

»Laudă lui Dumnezeu, care a creat întunecimile, misterele și îndoiala și care a stabilit lumina pentru a goni întunericul, adevărul pentrucă să lumineze misterele și conștiința pentrucă să risipească eroarea!

»Principele Said Ali, Sultan al Mării Comore, cavalier al Legiunii de onoare, Ben Sultanul Said Omar, amic credincios al nobilei Franțe, urmând inspirațiunile inimei sale și tradițiunile strămoșilor săi.

»Domnului Stephan Lauzane, redactorul șef al ziarului »Le Matin«, salutare!

»Domnule și scumpe amice,

Am cetit prețiosul vostru număr dela 1 Martie 1907 și vă mulțumesc din fundul inimei de interesul ce mi-l purtați. Trimesul vostru v'a dat o adevărată probă de sentimentele cari clocotesc în inima mea. Da, nu m'am îndoit niciodată de generoasă și cavaleriască națiune franceză, chiar în zilele cele mai întunecate ale vieții mele. Aș vrea să văd Parisul, minunata Capitală; să văd pe președintele Republicei, pe ministri, să le fac confidente pe care niciodată n'am vrut să le încredințez hârtiei sau să spun sufletului care trăiește și care va fi al interesului națiunii franceze, să asculte.

»Dar ceace cer înainte de toate este dreptatea! Ați spus-o bine. Cred că voi obține îndată satisfacțiunea. Și marea care a fost pentru mine »drumul exilului«, va deveni îndată — cu ajutorul lui Alah și al amicilor cunoscuți și necunoscuți, cari au fost atinși de nenorocirea mea — »drumul Franței!«, adică calea dreptății și a fericirii.

»Și relativ la aceasta țin a vă spune că exilul pentru mine a fost o bună școală: am putut aprecia spiritul cavaleresc, curtenirea acestei nobile națiuni franceze pe care o iubesc atât de mult. În nenorocirea mea au venit spre mine

acei amici cari m'au apărat cu atâta căldură, cari mi-au mărturisit atâta afecțiune, și cari sunt pentru inima mea însângerați un balsam binefăcător.

»Să dea Allah, cel prea înalt, să vă protegească și să vă acoarde binecuvântările sale! Amicul vostru sincer Sultanul Said Ali, Ben Sultan Said-Omar«.

— **Inmormântarea unui ziarist.** »Voința N.« scrie: Ieri după amiază s'a făcut la cimitirul din Sinaia înmormântarea rămășițelor pământești ale regretatului nostru coleg de redacție George D. Niculescu.

Niculescu moare în floarea vârstei, — avea abia 35 de ani. Silit de lupta pentru traiu, a intrat de foarte tânăr în gazetărie, la »Lupta« dlui Panu; abia ieșit din Liceu, Niculescu a trebuit să înfrunte greutățile vieții și să-și întrerupă studiile.

De aproape 15 ani, și-a pus toată activitatea în serviciul presei liberale; a colaborat la »Voința Națională«, la »Gazeta Poporului«, la »Secolul«, și în urmă iarăși la »Voința Națională«. Conștiințios, activ și statornic slujitor al partidului și ideilor liberale, Niculescu a adus însemnate servicii.

În 1896 a scos de sub tipar Deputați noștri, — un fel de anuar al Camerei liberale dela 1895—1899, cu portretele și biografiile deputaților liberali. În 1903, a scos o nouă lucrare de acest fel, mult mai complectă, »Parlamentul român«, cuprinzând biografiile și portretele tuturor deputaților și senatorilor liberali din ultima legislatură liberală.

Lucrarea are o lungă prefață, — de o reală valoare, — un rezumat complect al lucrărilor parlamentare dela 1866 până la 1903, în care se stăruiește îndeosebi asupra rolului covârșitor pe care l-a avut partidul liberal la întemeierea României moderne.

De aproape un an, Niculescu a fost silit să și întrerupă activitatea ziaristică și să-și caute sănătatea zdruncinată. Cu toate îngrijirile prietenilor — și Niculescu avea mulți — boala l-a răpus.

El lasă în urma sa o soră și o mamă, al căror singur sprijin era.

Fie-i țărâna ușoară!

— **O faptă imorală.** Ieri seara pela orele 9 a fost deținută din partea poliției, într-o odă separată a unui hotel din loc, o fată din familie aleasă, care abia de a ajuns etatea de 17 ani. Respectiva e cusătoreasă și e de naționalitate maghiară. Cazul e următorul: Pela orele 7 cocoșita însoțită de un pedagog de stat și un student absolut de școala reală a intrat în hotel, unde au cerut o chilie. Li-s'a și pus la dispoziție spre marea lor bucurie și rușine totodată, unde ticăloasa fată s'a lăsat pradă poștei mârșave a celor doi viitori conducători firești ai poporului. În timpul acesta amantul adevărat al fetei, un funcționar, o căuta în toate părțile. Nu se știe cum a aflat, unde-și petrece drăguța sa, și ea să știe cu siguranță dacă viitoarea lui soție astfel l-a înșelat, a înșușinat cazul la poliție, de unde a și plecat spre hotel însoțit de un detectiv și un polițist, cari sosind au asediat chilie, și detectivul intrând, tinerilor le-a dat drumul iar pe frumușica a deținut-o și escortat-o la poliție. Scandalul era să fie mai mare, dacă nu intervenea poliția, căci amantul fetei mai adusesese cu el o droaie de cunoscuți și prietini, cu scopul ca să-i înhațe bine pe cei doi tineri și pe amantă-sa.

Iată ce face creșterea rea.

— **Mulțumită publică.** Conform decisului comitetului parohial român gr. or. din Dorgos, tuturor acelor dăruitori cari în acest an 1907 au contribuit la procurarea unui ornat preoțesc, pe seama bisericii noastre cu care ornat s'a și servit la sf. Paști. Anumit a donat Georgiu Berzovan 5 cor., Petru Popescu 3 cor., Georgiu Martinescu episcop 2 cor., Vasiliu Groza cleric 2 cor., Vasiliu Grozav 2 cor., Vasiliu Blaji 3 cor., Georgiu Groza 4 cor., Georgiu Groza comerciant 2 cor., Vasiliu Grozav sfetel bis. 2 cor., Iosif Lengyel pădurar 1 cor., David Dabici not. cerc. 5 cor., Adrian Morlin învățător 2 cor., Teodor Muntean comerciant în Chelmac 2 cor., Iuan Labasan 5 cor., Georgiu Botta paroh în Dorgos 10 cor. Pentru faptele lor plăcute lui Dumnezeu și oamenilor, venim cu toată onoarea

a le exprimă adâncă noastră mulțumită. Dorgos, în 7/20 Maiu 1907. Comitetul parohial.

— **Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești** (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Pofțiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pănuri Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cantolarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

Dela judecătorii și tribunale.

Bătăușii dela Ceh, — înaintea tribunalului. Sub acest titlu »Gazeta de Duminecă« din Șimleu scrie:

»În numărul trecut am amintit, că tribunalul din Zălau a achitat pe toți acuzații în afacerea bătăilor întâmplare cu ocaziunea alegerii de deputat în Ceh. De astădată — ca întregire — mai dăm câteva amănunte asupra decurgerei acestei pertractării.

Pertractarea s'a început în 21 și s'a terminat la 24 Maiu. Acuza a fost susținută în contra alor 8 oameni. Apărarea românilor din părțile codrului a luat-o asupra s'a dl dr. George Pap, iar a someșenilor dl dr. L. Gyurkó, care în cele două zile din urmă a fost substituit prin dl dr. Ioan Suci.

În decursul pertractării 7 martori au adevărit prin jurământ că Rozenblum Izsák a lovit în cap pe veneratul președinte al partidului nostru național și fostul candidat de deputat în acest cerc. Alți 8—10 martori au întărit cu jurământul că Szigethi József a bătut cu un par pe românul Rob și l'a făcut neputincios pe toată viața, iar alți 7—10 martori au adevărit, că Bálint György, Lajos și László au bătut în cap cu sabia pe românii alegători.

Și acuma dăm cuvântul raportului nostru care zice:

Procurorul, dr. Dioszeghy, a apărat cauza cu o râvnă deamnă de pozițiunea ce o ocupă: apărător al dreptății. Omul acesta, cu o oratorie, cum puțini procurori mai știu, cu martori și documente a dovedit, că acuzații au comis crimă și pentru aceia sunt vrednici de pedeapsă. Omul acesta, în decursul pertractării s'a nizuț a dovedi dreptatea într-o așa mod și cu așa sirguință, cum ar fi nizuț se dovedească când ar fi fost români în locul ungarilor. Procurorul dr. Dioszeghy și după comunicarea sentinței a rămas tot omul acela, care a fost înainte de aceea, el a fost acela, care cu indignare a primit sentința, și el a fost acela, care scandalizându-se de judecata tribunalului... a insinuat apelată«.

Ultime informațiuni.

Alegerile din România. București, 4 Iunie. Azi se fac în Țară alegerile colegiului II de Senat. Liberalii-naționali contează la o izbândă încă și mai mare decât la colegiul I, unde, se știe, au reușit 9 opozanți (conservatori) și sunt 7 balotajii. Alegerile se petrec în cea mai mare ordine.

La jubileul de încoronare, după cum aflăm, biserica română gr. or. va fi reprezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu, care pleacă mâne din Sibiu și sosește la orele 4 în Arad, unde îl așteaptă P. S. Sa Episcopul I. I. Papp, care de asemenea se va duce la serbarea iubilară.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în Biblioteca pentru toți Nr. 266, »O călătorie în ceriu« de Camille Flammarion, traducere de dl Iosif Nădejde. Prețul 30 bani.

Această scriere, una din cele mai cunoscute ale celebrului astronom francez, e descrierea unei călătorii imaginare dealungul lumilor cerești cunoscute și necunoscute, în cursul căreia autorul ne desvăluie nenumărate taine ale universului și ne face să asistăm la cea mai minunată desfășurare de perspective aeriene. Printre popularizările științifice ale lui Flammarion »O călătorie în ceriu« e socotită cea mai reușită, de aceea a și fost tradusă în mai toate limbile culte, obținând pretutindeni cel mai mare succes. Prin publicarea ei în traducere românească, editorii »Bibliotecei pentru toți« au făcut un real serviciu iubitorilor de literatură, cari nu pot ceti pe Flammarion în original.

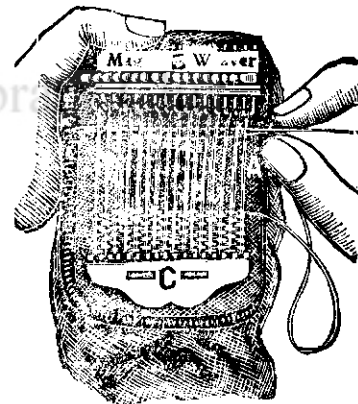
De vânzare la toate librăriile din țară și la editorul Bibliotecei Leon Alcalay la București.

A apărut Nr. 9 din »Revista politică și literară« cu următorul sumar: dr. Cassiu Maniu, 3/15 Maiu. M. Străjanu, Pesimismul. Em Gârleanu, La moarte. D. Nanu, Revedere. Din vechi scrisori. (Poezii). O scrisoare a lui Simeon Bărbuțiu către frații Golești. Amicul, Cântece. Tribuțiu, Serenadă. (Poezie). Al. Ciura, Revedere. A. C. Cronica politică. Dr. St. Pop, La istoria limbei române bănățene vechi. (Cercetări filologice). Reviste. Redacțional.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Numai există ciorapi îngăuriți

dacă folosești mașina de țesut ciorapi așa numită

Magic-Weaver

cu care se pot repara ciorapi cu ușurință, chiar și un copil poate lucra cu aceasta mașină se poate căpăta la firma

Wieg Testvérek

BUDAPEST, V., Deák Ferencz-utca 16.

O mașină costa 350 cor. instrucțiunea 85 fileri.

Stofă de congră pentru perdele

8 ctm. lată costă 90 fil.

110 » » » 116 »

25000 Mtr. în 80 fileri în resturi de 8—15 mtr. Probe se trimit în bucată de cel puțin 25 mtr.

Anunț.

Se caută un

sodal comerciant

tinăr, care se pricepe la spețerie și manufactură. Reflectanții să se adreseze la subscrisul comunicând și condițiunile.

Cu stimă:

Dimitrie Popovici,
comerciant, Világos.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. In special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

»Nădlăcana« institut de credit și economii societate pe acții.

Concurs

pentru ocuparea postului de

practicant

cu salar anual de 840 cor. și de

oficial

cu salar anual de 1200 cor. și tantiemă statutară.

Reflectanții să-și adreseze ofertul direcțiunii institutului »Nădlăcana« în Nagylak (Csanádmegye) până inclusiv 15 Iunie st. n. 1907; având să documenteze că au absolvat școala comercială, — reflectantul la postul de oficial, că are și praxă de bancă, și în fine, să se pronunțe că la eventuală alegere, când pot să-și ocupe postul. Nădlac, la 1 Iunie 1907.

Direcțiunea.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Ciorapi!

Cămăși matroz!

Sokne, mănuși

de mătăsu și afa, în calitate cea mai

bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio.

Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patenlează apetitul bolnavului, încetează scuirea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

Pentru anemici, femeii în galbina re, pe cari îi doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent îi doare capul slabilor, cari doresc că se îngrășe și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui. Iată câteva:

On. Dlui Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în cenusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

.....

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rozetă să-ți delături pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-**MATILDE** 1 coroană.
SAPUNUL 1 cor. 60 f.
PUDRA 80 fileri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scrisă prin lege și sprijinit d stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescrise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă la farmacistul KUN ISTVÁN laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta) HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Correspondență din România se recere în limba franceză sau germană.

.....

.....

.....

.....

.....

Rosenzweig Róza

ATELIER DE CORSETE

furnisoare a curții ces. reg.

Oradea-mare (Nagyvárad).

Comande din provincie se săvârșesc după modele parisiene în 24 de oare.

Ori unde trimit agenți la dorință.

Catalog ilustrat gratuit și porto-franco.

Fabrica de metale a lui Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Sajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Direcțiunea Primei Societăți de Credit Funciar Român din București.

ANUNȚ.

Te aduce la cunoștința detentorilor de Scrisuri Funciare rurale 4% și 5%, că plata cupoanelor de 1 Iulie 1907 și a scrisorilor funciare eșite la sorti la ultima tragere se va face cu începere dela 10 Maiu 1 Iunie a. crt., în toate zilele de lucru, dela orele 11—3 p. m. afară de Joia și Sâmbăta când nu se fac plăți.

Bancă de școală

Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Anunț.

S'a deschis

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGVEL)

PRAVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articlii ce se capătă permanent în depositul nostru :

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,sămânță de lufernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortofel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

30 iuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșiu de Mammuth, galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatra mierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.**TISLER VAZUL** pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

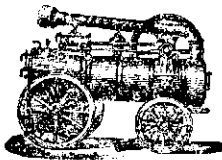
fac plăci de beton, canaluri de beton fundamente pentru uscarea pereților umezi, primesc orice construcții de pământ în condițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele mai ieftine.

ZIKMUND & COMP.
Fabrică de mașini și turnătorie de fier — în UJVIDEK

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“ și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de treccat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou

Trimetem preț-curentele ilustrate gratis și franco.

GEORG KAPFER

măstru de sculptură în piatră.

Temesvár-Fabrik, Andrassy-ut 16 și Versecz, colț cu strada Rudsitz și Rathhaus.

își recomandă

magazinul de plăci de marmoră pentru mobile tot asemenea de

Monumente

atestat propriu

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

Georg Kapfer

măstru de sculptură în piatră

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu p ompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Mutarea salonului de barbierit.

Aduc cu stimă la cunoștința onor. public, că

Salonul meu de bărbierie

de pe Andrassy-tér (palatul Neumann)

l-am mutat dela 1 Mai în casa din vecin Kiss örökösök Andrassy-tér nr. 22.

Rog pe onor. mei clienți și onor. public ca și în noua locuință să mă împărtășească cu binevoitoarea lor protecție.

Mulțumind în numele meu și al orfanilor mei binevoitoarea protecție și solicitând și mai departe bunăvoința rămân cu stimă:

Özv. Kemény Ferenczné.

Deschidere de salon de bărbierit.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că pe Andrassy-tér (palatul Neumann) lângă cafeneaua „Hungaria“

am deschis

un salon de ras, tuns și frezat.

Salonul meu e aranjat foarte curat și cu îngrijire după cea din urmă modă engleză și corespunde celor mai subtile pretențiuni. Cu atât mai mult im pot recomanda salonul meu pătăinirii binevoitorului public cu cât în decurs de șapte ani ea ucenic am servit în mod satisfăcător publicul distins al Aradului.

Solicitând din nou binevoitorul concurs al stimatului public, rămân

Zsikics Vladimir, bărbier.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITARI</p> <p>~</p> <p>BILETE DE LOGODNA <small>dupa dorinta și în culori</small></p> <p>~</p> <p>BILANȚURI</p> <p>~</p> <p>ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>~</p> <p>atingețoare de această branșă</p>	<p>PROGRAME</p> <p>~</p> <p>BILETE DE CUNUNIE <small>dupa dorinta și în culori</small></p> <p>~</p> <p>ADRESE</p> <p>~</p> <p>BILETE DE INTRARE</p>
<p>„TRIBUNA”</p> <p>ARAD</p> <p>Str. Deák Ferencz nr. 20</p>		
<p>PREȚ-CURRENTURI <small>de orice tip</small></p> <p>~</p> <p>NOTE</p> <p>~</p> <p>STATUTE • LIBELE</p> <p>~</p> <p>CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p>~</p> <p>MENU</p> <p>~</p> <p>PLICURI CU FIRMA</p> <p>~</p> <p>OBLIGAȚIUNI</p>
<p>Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.</p>		
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p>☛ <i>Prețuri moderate!</i> ☛</p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac cirtoureai, de praf

ARAD, Edelspacher-utcza nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, inventată de el însuși și întrebuințată de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuros oricui instrucții asupra întrebuințării. Primește lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Perilele trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

Am onorul a aduce la cunoștința mult onoratului public că am deschis în *Lugoj, strada Bonnaz* (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălic

cu obiecte de aur și argint, de juvaericeale și
ceasornice.

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari preteziuni.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată într'acolo, ca prin liferare

de mărfuri numai de prima clasă

prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri moderate

să-mi câștig și asigurerez încrederea onorațiilor mei mușterii.

Voiu pune deosebit pond pe fabricarea de juvaericeale, precum și pe

reparatura conștientioasă perfectă a ciasonnicelor

conducând însumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștientiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă despre calitatea bună a articolelor mei precum și despre lucrarea conștientioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,

ciasonnicar și juvelier.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

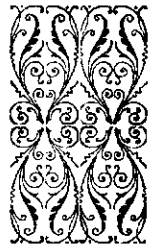
● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canaluri; mai departe șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporișuri la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lacătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Bathyányi Nro. 17.

Preșătește din fier bine bătut: grilaje la fluvii, — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efeptuire ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

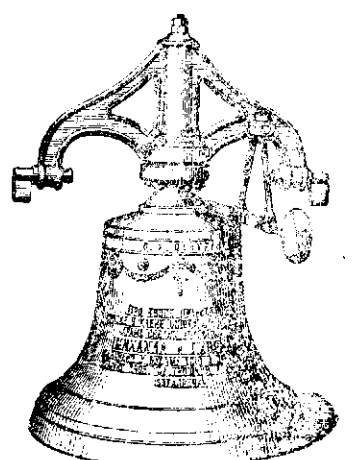
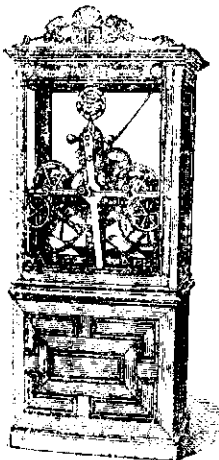
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — —

Toarnă clopote noi, face smălțuri și eșitoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Biserițelor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Prăvălie nouă!   Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provincie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy)

o prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

In legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre păstrare tot felul de blănuri, covoare și bunzi pe lângă prețurile cele mai moderate.

Solicitând părținirea onor. public, îl asigurăm de serviciu prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

➔ Se primesc spre reparare și lucruri de blănar. ➔

Cine are năsip sau petriș se schimbă
în „Bae de aur“

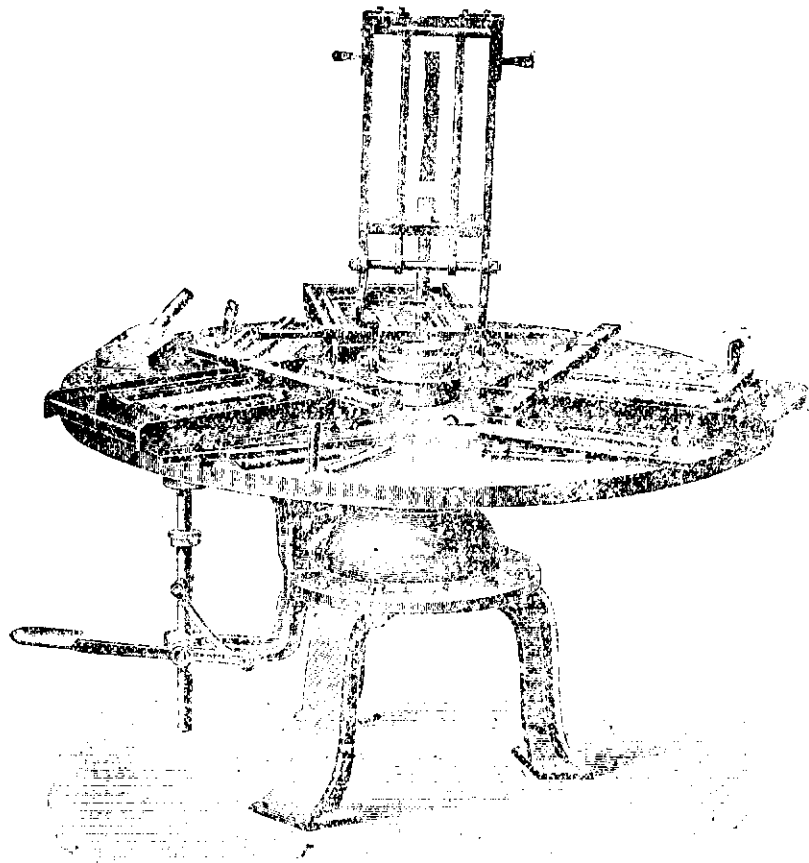
dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltuieli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.
Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.
Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți . . . 50 C.
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni
a. Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le livrează
ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe
rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM

CATALOG ILLUSTRAT SI PROIECT DE BUGET gratuit
trimite reprezentantului fabricii Büschitz Mor, Komárom,
Cătra Zărnog, Strada nr. 10.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD

— Anul întemeierii 1887. —

Capital de fondare Cor. 1.200,000

Depuneri Cor. 5.000,000

Fond de rezervă Cor. 800,000

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților $4\frac{1}{2}\%$ interese netto după depuneri pe timp mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni dă 4%** .

==== Dare de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. ====

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

==== Escomtează cambii cu 6% — 8% interese. ====

Tot asemenea acordă și **credite hipotecari și de lombard** în modul cel mai culant

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.